

Trendy informatického vzdelávania

Trends in computer education

Vladimír POPELKA (SR)

ABSTRACT

IT training has become a necessity in today across the spectrum of educational process, regardless of academic specialization. Progress of information and communication technologies and their application in all areas of social and economic spheres, requires from university education, to educate the students of a professional who is able to use most of the services that are offered by various applications of information technology.

KEY WORDS

informatics education, information and communication technology, learning focus,

ÚVOD

Zo zamerania školy, ktorú študent absolvuje, by mala vychádzať požiadavka, vychovať zo študenta takého odborníka, ktorý je schopný využívať informatické vedomosti a zručnosti, ktoré sú ponúkané rôznymi aplikáciami informačných a komunikačných technológií v jeho teritóriu praktického života. Vytvoriť u študenta pevný ale flexibilný informatický základ, ktorý mu umožní v jeho profesijnom živote kreatívne uplatňovať získané vedomosti a zručnosti a systémovo a hierarchicky dotvárať ďalšie potrebné vedomosti, ktoré prináša a nepochybne i naďalej bude prinášať rozvoj a vývoj informačných a komunikačných technológií.

DISKUSIA A VÝSLEDKY

Informatické vzdelanie a z toho plynúce uplatnenie informačných a komunikačných technológií by sa malo stať samozrejmosťou v celom výchovno-vzdelávacom procese bez ohľadu na študijnú špecializáciu. Je nespochybniteľným faktom, že informačné technológie sa uplatňujú vo všetkých spoločenských a hospodárskych sférach, na všetkých úrovniach. Už od nástupu študenta na školu, po celý výchovno-vzdelávací proces je nutné tento holý fakt akceptovať a vytvárať podmienky a predpoklady pre jeho realizačné uplatnenie.

Pri zaraďovaní akéhokoľvek predmetu do vyučovacieho procesu je jednou z prioritných otázok, otázka na cieľ výučby predmetu. Jeho stanovenie je pochopiteľne podmienené zameraním školy, na ktorej sa predmet vyučuje a vnútornými a vonkajšími podmienkami výučby. Tieto podmienky a okolnosti sú samozrejme rôznorodé a to tiež determinuje a ovplyvňuje vyučovací proces. Ani nie z ohľadu na obsah a rozsah, ako skôr na hĺbku získaných vedomostí študentov. Zo zamerania školy, ktorú študent absolvuje, by mala vychádzať požiadavka vychovať zo študenta takého odborníka, ktorý je schopný využívať väčšinu služieb, ktoré sú ponúkané rôznymi aplikáciami informačných technológií.

Návrh predmetov informatického zamerania a ich zaradenie do študijných programov, na našej fakulte i fakultách na ktorých informatické predmety katedra zabezpečuje, vychádzal primárne z tohto predpokladu. Ďalším, nie nepodstatným faktorom pri navrhovanom obsahu predmetov boli niekoľkoročné skúsenosti s výučbou predmetov podobného zamerania v predchádzajúcich rokoch, s ich nadväznosťou na profilové predmety. Tieto niekoľkoročné skúsenosti tvorili podklad pre poznanie úrovne informatických vedomostí prichádzajúcich študentov. K týmto vedomostiam, ako základu, z ktorého je nevyhnutné vychádzať pri

vyučovacom procese informatických predmetov v študijných programoch, považujem za potrebné sa krátko vyjadriť.

Na SPU v Nitre, ako v podstate aj iné fakulty univerzít, prichádzajú študenti z rôznych typov stredných škôl. A tým samozrejme i s rôznymi úrovňami vedomostí informatického základu. Možno paradoxne konštatovať, že nie s vedomosťami kvalitatívne i kvantitatívne zvyšujúcimi sa, ale skôr naopak. Ovplyvnené je to samozrejme viacerými faktormi. Druhom strednej školy, výmerou hodín informatických predmetov, ich rôznorodými obsahmi, a tým vyplývajúcou kvalitou výučby. A v neposlednej miere i komplexnými vedomosťami a schopnosťami študentov spĺňajúcich podmienky štúdia na univerzite. Rozšírené spektrum počtu univerzít a fakúlt na Slovensku pochopiteľne „rozdrobilo“ študentov prichádzajúcich zo stredných škôl. Každým rokom sa znižuje počet študentov výborných a zvyšuje počet tých, ktorí patria skôr medzi priemer. Či snád' až podpriemer. To sa výrazne premieta aj v ich informatických vedomostiach a zručnostiach. Pri vstupných testoch ich vedomostí zisťujeme zarážajúce medzery. Tak v terminologických oblastiach, ako aj v rutinej činnosti v práci s počítačom. To ich pochopiteľne limituje vo vedomostiach v nadväznosti na obsah informatických predmetov v študijných odboroch. Značným handicapom sa nám javia i ich nedostatočné vedomosti z matematiky.

To sú iba stručne spomenuté podmienky, ktoré sme nútení akceptovať pri zameraní informatických predmetov v študijných programoch. Podmienky, ktoré nemôžeme a nevieme ovplyvniť, iba prijať ako jedny z východiskových. Podstatnejšími podmienkami sú ovšem podmienky, ktoré vytvárajú požadovaný profil absolventa.

Informatické vzdelanie a informačné a komunikačné technológie sa takto nevyhnutne stávajú i determinizujúcim prvkom v komunikačnej sfére pedagóg – študent a postupne čoraz výraznejšie ovplyvňujú didaktické prostriedky a metódy výchovno-vzdelávacieho procesu. Mení sa obsah i priestor pre informatické vzdelávanie. Stáva sa nevyhnutným predovšetkým výchova užívateľov nových informačných a komunikačných technológií schopných ich využitia v celom komplexe možností, ale aj výchova špecialistov schopných tvorivej realizácie v oblasti informačných technológií.

Na jednej strane informatické vzdelanie a informačné a komunikačné technológie sú prostriedkom výučby, využívajú a uplatňujú sa v kontexte s odborným zameraním študenta, s jeho požadovaným profilom. Odrážajú dosiahnutú úroveň vedeckého a technického poznania a zároveň vytvárajú potrebné a požadované vedomostné a zručnostné podhubie nielen pre štúdium, ale samozrejme aj pre profesnú prax. Každý i z vlastnej skúsenosti potvrdí, že študent, ktorý sa naučí využívať potrebné odborné a profesijné možnosti poskytované informačnými technológiami, ich využívanie už neprestane, ale ho stále zdokonaľuje. Vytvorí si potrebné zručnosti a návyky, ktoré mu v jeho profesijnej oblasti po absolvovaní univerzity umožnia ich využívanie i na postupne vyššej úrovni vedeckého a technického poznania. Považujeme za veľmi potrebné, aby poslucháči vedeli štruktúrovane, v logickej nadväznosti, prijímať, chápať a vyjadrovať poznatky, v podstate každého predmetu a zvlášť predmetov ekonomického charakteru, ktoré tvoria profil nášho absolventa.

Na neekonomických odboroch je cieľom týchto predmetov najmä rozšírenie vedomostí odborníkov rôznych oblastí hospodárskej praxe o možnostiach uplatnenia informačných systémov a informačných technológií. Rozvoj ponuky informatického vzdelávania je preto koncepčne riešený v súlade s trendmi a požiadavkami súčasného trhu práce. Rozvoj informačných a komunikačných technológií je príležitosťou nielen na zvyšovanie účinnosti vzdelávania, ale umožňuje uspokojiť i individuálne vzdelávacie potreby stále väčšieho okruhu záujemcov o ďalšie sebavzdelávanie.

Tendencie, ktoré kládli ťažisko vzdelávania z tradičného, zameraného na verbálne osvojovanie a mechanické reprodukovanie učiva, zmeniť na rozvoj aktivity a tvorivej, samostatnej činnosti. Tieto tendencie nachádzajú práve podporu v možnostiach využitia

informačných a komunikačných technológií vo vzdelávaní. To ovšem predpokladá zmeniť pohľad na informačné a komunikačné zabezpečenie z púheho nástroja pre čiastkové zlepšovanie existujúcich procesov. Ale využiť možnosti informačných a komunikačných technológií na sprístupnenie režimu vybraného rozsahu informácií. Orientovať technickú infraštruktúru, organizačné zabezpečenie na realizáciu tohto režimu.

ZÁVER

Informatické vzdelávanie by sa malo stať samozrejmosťou v celom výchovno-vzdelávacom procese bez ohľadu na špecifikáciu či zameranie študijnej činnosti. Získané vedomosti počas štúdia vytvárajú nevyhnutný základ, ktorý otvára ďalšie možnosti využívania informačných a komunikačných technológií vo všetkých spoločenských oblastiach a hospodárskych sférach.

ABSTRAKT

Informatické vzdelávanie sa stalo v súčasnosti nevyhnutnosťou v celom spektre výchovno-vzdelávacieho procesu bez ohľadu študijného zamerania. Progres informačných a komunikačných technológií, ich aplikácia vo všetkých spoločenských oblastiach a hospodárskych sférach, vyžaduje od vzdelávania i univerzitného, vychovať zo študenta takého odborníka, ktorý je schopný využívať väčšinu služieb, ktoré sú ponúkané rôznymi aplikáciami informačných technológií.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

informatické vzdelávanie, informačné a komunikačné technológie, študijné zameranie,

LITERATÚRA

- [1] HALLOVÁ, M. 2011. *Vplyv vzdelávania na nakupovanie prostredníctvom internetu*. In: IKT v riadení a vzdelávaní : medzinárodný vedecký seminár, 18. - 19. 5. 2011, Nitra. -- 1 elektronický optický disk (CD-ROM). ISBN 978-80-552-0721-6.
- [2] HENNYEYOVÁ, K. 2011. *Informatizácia spoločnosti a informačná stratégia podnikov*. In: Informačné technológie v riadení a vzdelávaní : zborník príspevkov z medzinárodného vedeckého seminára. -- Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2010. ISBN 978-80-552-0336-2. S. 38-41.
- [3] KORCOVÁ, Z.: 2007. IKT v nových študijných programoch, In Zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie UNINFOS 2007, Bratislava, 2007, s. 98-102. ISBN: 978-80-2418-6.

KONTAKT

doc. Ing. Vladimír Popelka, CSc.

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre,
Fakulta ekonomiky a manažmentu,
Katedra informatiky,
Tr. A. Hlinku 2,
949 76 Nitra
e-mail: Vladimír.Popelka@uniag.sk

Recenzoval(a): doc. Ing. Klára Hennyeyová, CSc.